การประเมินความเสี่ยง
การทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ประจำปีการศึกษา 2567

โรงเรียนโพนเมืองประชารัฐ

“ดร. ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อนุสรณ์”

www.phonmuang.ac.th

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

โรงเรียนโพนเมืองประชารัฐ “ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อนุสรณ์” “ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อนุสรณ์”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

บทนำ

การทุจริตในรูปแบบของการรับสินบนเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความโปร่งใสในการบริหารงานในทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่มีกระบวนการบริหารจัดการที่ซับซ้อน สินบนเป็นการให้ผลประโยชน์ส่วนตัวในรูปแบบของเงิน สิ่งของ หรือบริการพิเศษ เพื่อจูงใจให้ผู้รับสินบนปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งทำให้เกิดการตัดสินใจที่ไม่ยุติธรรม ส่งผลให้คุณภาพการให้บริการในโรงเรียนตกต่ำ และทำลายความน่าเชื่อถือของสถาบันการศึกษา

โรงเรียนโพนเมืองประชารัฐ “ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อนุสรณ์”เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีบุคลากรครู 17 คน และนักเรียน 222 คน ระบบการบริหารจัดการโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมการทุจริต การประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบนจะช่วยให้โรงเรียนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงบประมาณ และการตรวจสอบภายใน

ความหมายและประเภทของสินบนในสถานศึกษา

สินบน (Bribery) หมายถึงการให้ผลประโยชน์ในรูปแบบใดๆ ที่เสนอให้กับบุคคลเพื่อให้เขากระทำการหรือละเว้นการกระทำที่ขัดต่อหน้าที่ ซึ่งในบริบทของสถานศึกษานั้น สินบนอาจเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่สำคัญต่างๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงบประมาณ การตรวจสอบภายใน หรือแม้กระทั่งการจัดการด้านการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

รูปแบบของสินบนในสถานศึกษา

สินบนในสถานศึกษาสามารถเกิดขึ้นในหลายกรณีที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร บุคลากร ครู หรือแม้กระทั่งนักเรียนและผู้ปกครอง โดยมีรูปแบบดังนี้:

1. **การให้สินบนเพื่อการจัดซื้อจัดจ้าง**

   การจัดซื้อจัดจ้างในสถานศึกษามีความจำเป็นสำหรับการจัดหาอุปกรณ์การเรียน การก่อสร้างการซ่อมแซมอาคารเรียน หรือการว่าจ้างบริษัทบริการต่าง ๆ การให้สินบนในกระบวนการนี้อาจทำให้ผู้บริหารหรือคณะกรรมการตัดสินใจเลือกบริษัทผู้รับจ้างที่ไม่ผ่านการคัดเลือกอย่างโปร่งใส หรือไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้าและบริการที่โรงเรียนได้รับ รวมถึงการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างไม่เหมาะสม

ตัวอย่าง:

- ผู้บริหารหรือคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างได้รับสินบนจากบริษัทรับเหมา เพื่อให้บริษัทได้รับเลือกในการก่อสร้างอาคารเรียนแม้ว่าจะเสนอราคาที่สูงกว่าเจ้าอื่น

- การรับของขวัญหรือสิ่งตอบแทนจากผู้จัดจำหน่ายอุปกรณ์การเรียน เพื่อให้ได้รับสัญญาจัดซื้อโดยไม่ผ่านกระบวนการประมูลหรือการเปรียบเทียบราคา

ผลกระทบ:

- การจัดซื้อจัดจ้างอาจไม่ได้มาตรฐาน และมีผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน
- งบประมาณของโรงเรียนอาจถูกใช้อย่างไม่คุ้มค่า
- เกิดการเลือกปฏิบัติในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งส่งผลต่อความโปร่งใสในการบริหารงาน

2. **การให้สินบนเพื่อการเลื่อนตำแหน่งหรือการลงโทษที่ไม่เป็นธรรม**

สินบนในกรณีนี้มักเกิดขึ้นเมื่อผู้ปกครองหรือนักเรียนให้สินบนแก่ครูหรือผู้บริหารเพื่อให้ได้รับการพิจารณาพิเศษในเรื่องการเลื่อนชั้น การยกเว้นบทลงโทษ หรือการให้คะแนนที่ไม่สมควร การกระทำเช่นนี้ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมในกลุ่มนักเรียน และส่งผลให้ความเชื่อถือในระบบการศึกษาเสื่อมถอย

ตัวอย่าง:

- ผู้ปกครองมอบเงินหรือของขวัญให้ครูเพื่อให้บุตรหลานได้รับคะแนนสูงขึ้น หรือได้รับการเลื่อนชั้นเรียนโดยไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด
- การให้ของขวัญแก่ผู้บริหารหรือครูเพื่อขอเลี่ยงการลงโทษนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น การโดดเรียน การทำผิดวินัย

ผลกระทบ:

- ความไม่ยุติธรรมในระบบการศึกษา ทำให้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างนักเรียน และส่งผลต่อสภาพแวดล้อมการเรียน
- นักเรียนขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองตามความสามารถที่แท้จริง
- เกิดความไม่ไว้วางใจต่อระบบการประเมินผลและการจัดการด้านวินัยของโรงเรียน

3. **การให้สินบนในการตรวจสอบภายใน**

การตรวจสอบภายในโรงเรียนเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างความโปร่งใส แต่หากผู้ตรวจสอบได้รับสินบน การตรวจสอบอาจถูกเบี่ยงเบนหรือละเลยความผิดพลาดที่

สำคัญในการบริหารงาน ทำให้ปัญหาทุจริตยังคงมีอยู่และไม่ถูกเปิดเผย การกระทำเช่นนี้ทำให้ระบบการตรวจสอบขาดความโปร่งใส และไม่สามารถเปิดเผยข้อบกพร่องได้อย่างตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง:

- การเสนอสินบนให้ผู้ตรวจสอบภายในเพื่อปกปิดการใช้งบประมาณที่ไม่ถูกต้อง หรือการใช้ทรัพย์สินของโรงเรียนในทางที่ไม่เหมาะสม
- การให้ของขวัญหรือสิ่งตอบแทนแก่คณะกรรมการตรวจสอบเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบที่เข้มงวด

ผลกระทบ:

- การตรวจสอบขาดความเป็นธรรม และไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้
- การบริหารงานที่ไม่โปร่งใสทำให้เกิดความเสี่ยงในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณอย่างไม่เหมาะสม
- สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ขาดความรับผิดชอบและทำลายความน่าเชื่อถือของโรงเรียน

4. **การรับสินบนจากผู้ปกครองเพื่อรับสิทธิพิเศษ**
   นอกจากผู้บริหารและครูที่อาจตกเป็นเป้าหมายของการให้สินบน นักเรียนหรือผู้ปกครองก็สามารถเสนอสินบนในกรณีที่ต้องการได้รับสิทธิพิเศษ เช่น การลงทะเบียนล่วงหน้า การยกเว้นค่าธรรมเนียม หรือการได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนมอบให้กับนักเรียนที่มีความประพฤติดี

ตัวอย่าง:

- ผู้ปกครองเสนอเงินหรือของขวัญให้กับครูหรือเจ้าหน้าที่เพื่อให้บุตรหลานได้รับสิทธิพิเศษในการเข้าค่ายหรือโครงการพิเศษที่จำกัดจำนวน
- การมอบของขวัญให้ครูหรือเจ้าหน้าที่เพื่อเลี่ยงการชำระค่าธรรมเนียม หรือเพื่อให้ได้รับบริการพิเศษที่ไม่เป็นธรรม

ผลกระทบ:

- การให้สิทธิพิเศษอย่างไม่เป็นธรรมส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมในหมู่นักเรียน
- ระบบการจัดการของโรงเรียนอาจขาดความโปร่งใส และเกิดการเลือกปฏิบัติต่อผู้ปกครองหรือนักเรียนที่ไม่มีส่วนร่วมในการให้สินบน

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบนในโรงเรียนโพนเมืองประชารัฐ “ดร.ก่อ สวัสดิ์ พาณิชย์ อนุสรณ์”

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบนในโรงเรียนโพนเมืองประชารัฐ “ดร.ก่อ สวัสดิ์ พาณิชย์ อนุสรณ์”สามารถดำเนินการได้โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและการระบุจุดเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริต โดยมีแนวทางดังนี้:

1. **การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน**
   โรงเรียนโพนเมืองประชารัฐ “ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อนุสรณ์”เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก การบริหารงานในโรงเรียนมีความใกล้ชิดกับชุมชนและผู้ปกครอง การขาดการควบคุมหรือระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพอาจเพิ่มโอกาสในการเกิดสินบนได้ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่มีการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกอย่างรอบคอบ หรือการรับสินบนจากผู้ปกครองเพื่อให้บุตรหลานได้รับสิทธิพิเศษ

2. **การระบุจุดเสี่ยง**

- **การจัดซื้อจัดจ้าง**: การจัดซื้ออุปกรณ์และบริการต่าง ๆ เป็นจุดเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริตได้ การประมูลสัญญาสำหรับโครงการก่อสร้างหรือการจัดหาอุปกรณ์ หากไม่มีการตรวจสอบอย่างละเอียดและโปร่งใส อาจนำไปสู่การให้สินบนและการเลือกปฏิบัติ
- **การบริหารจัดการงบประมาณ**: การใช้งบประมาณในโรงเรียนที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับอาจทำให้เกิดการทุจริตในรูปแบบการจัดสรรเงินไปยังโครงการที่บุคลากรบางส่วนได้รับประโยชน์โดยตรง
- **การรับสินบนจากนักเรียนและผู้ปกครอง**: การให้สินบนในรูปแบบของของขวัญหรือเงินเพื่อแลกกับสิทธิพิเศษในการประเมินผลการเรียนหรือการได้รับสิทธิพิเศษในการเข้าร่วมกิจกรรม

มาตรการป้องกันการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบนในโรงเรียนโพนเมืองประชารัฐ “ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อนุสรณ์”

การจัดตั้งมาตรการป้องกันการทุจริตในโรงเรียนโพนเมืองประชารัฐ “ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อนุสรณ์”สามารถทำได้โดยการพัฒนาระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสินบนและการทุจริต รวมถึงการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงาน โดยมีมาตรการดังนี้:

1. **การกำกับดูแลและตรวจสอบภายใน**

   โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายในที่มีหน้าที่ตรวจสอบกระบวนการต่าง ๆ โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงบประมาณ เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินงานเป็นไปอย่างโปร่งใสและไม่มีการทุจริตเกิดขึ้น การตรวจสอบควรดำเนินการอย่างเป็นกลาง และหากมีความผิดปกติใด ๆ ควรมีการแจ้งรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. **การสร้างนโยบายและคู่มือป้องกันสินบน**

   โรงเรียนควรจัดทำนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการป้องกันการรับสินบน และจัดทำคู่มือเพื่อให้ความรู้แก่บุคลากร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการปฏิเสธสินบน รวมถึงการรายงานพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง หากพบเห็นการทุจริตหรือการเสนอสินบน ควรมีช่องทางที่ชัดเจนในการรายงาน

3. **การสร้างวัฒนธรรมความซื่อตรงในโรงเรียน**

   การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความซื่อตรงและจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันการทุจริต โรงเรียนควรส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและไม่ยอมรับสินบน รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนและชุมชน

4. **การเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง**

   โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น การมีส่วนร่วมในคณะกรรมการตรวจสอบภายใน หรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

การสร้างเครื่องมือสำหรับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบนในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

เครื่องมือประเมินความเสี่ยงนี้ออกแบบมาเพื่อช่วยโรงเรียนตรวจสอบและประเมินปัจจัยที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยเฉพาะการรับสินบน เครื่องมือนี้จะช่วยในการระบุจุดเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการต่าง ๆ และเสนอแนะแนวทางในการจัดการความเสี่ยงนั้นๆ เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและความยุติธรรมในกระบวนการบริหารงานของโรงเรียน

โครงสร้างของเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เครื่องมือนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ

1. **การประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น**
2. **การประเมินปัจจัยเสี่ยงในแต่ละด้าน**
3. **การแนะนำมาตรการป้องกันและการดำเนินการหลังประเมิน**

1. การประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น

ขั้นตอนนี้จะเน้นการตรวจสอบสภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียนว่า มีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตในรูปแบบใดบ้าง โดยพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน เช่น การจัดการงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบภายใน และการมีส่วนร่วมของชุมชน

คำถามสำหรับการประเมินเบื้องต้น:

- โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการตรวจสอบงบประมาณและการใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอหรือไม่?
- การจัดซื้อจัดจ้างในโรงเรียนมีการใช้ระบบการประมูลแบบโปร่งใสหรือไม่?
- มีนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตและการรับสินบนที่ชัดเจนหรือไม่?
- มีระบบการรายงานปัญหาหรือการร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตหรือไม่?

2. การประเมินปัจจัยเสี่ยงในแต่ละด้าน

ขั้นตอนนี้จะลงรายละเอียดในแต่ละปัจจัยที่อาจเกิดความเสี่ยงต่อการทุจริตในรูปแบบของการรับสินบน โดยพิจารณาจากกระบวนการหลักๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดการงบประมาณ การรับสินบนจากผู้ปกครอง หรือการตรวจสอบภายใน

2.1 การจัดซื้อจัดจ้าง

- มีระบบประมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะหรือไม่?
- มีการตรวจสอบคุณภาพของผู้รับเหมาหรือบริษัทที่จัดส่งอุปกรณ์หรือไม่?
- มีการบันทึกการใช้จ่ายและการจัดทำสัญญาที่โปร่งใสหรือไม่?

การประเมินระดับความเสี่ยง:

- ความเสี่ยงต่ำ: มีการใช้ระบบประมูลที่โปร่งใส ตรวจสอบได้
- ความเสี่ยงปานกลาง: มีระบบประมูล แต่ไม่มีการตรวจสอบที่เพียงพอ
- ความเสี่ยงสูง: ไม่มีระบบประมูลหรือการตรวจสอบที่ชัดเจน

2.2 การบริหารจัดการงบประมาณ

- งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานและการจัดซื้อมีการตรวจสอบภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอหรือไม่?
- การจัดสรรงบประมาณมีความชัดเจนและตรงตามความต้องการหรือไม่?

การประเมินระดับความเสี่ยง:

- ความเสี่ยงต่ำ: งบประมาณได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกและภายใน
- ความเสี่ยงปานกลาง: มีการตรวจสอบแต่ไม่สม่ำเสมอหรือไม่ละเอียด
- ความเสี่ยงสูง: ไม่มีการตรวจสอบที่ชัดเจนหรือมีการจัดสรรงบประมาณที่ผิดปกติ

2.3 การรับสินบนจากผู้ปกครอง/นักเรียน

- เคยมีกรณีที่ผู้ปกครองหรือผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวข้องกับการให้หรือรับสินบนหรือไม่?
- มีมาตรการป้องกันการรับของขวัญหรือผลประโยชน์ส่วนตัวจากผู้ปกครองหรือไม่?

การประเมินระดับความเสี่ยง:

- ความเสี่ยงต่ำ: มีนโยบายป้องกันและมีการกำกับดูแลอย่างเข้มงวด
- ความเสี่ยงปานกลาง: มีนโยบายแต่ไม่มีการติดตามหรือบังคับใช้อย่างเข้มงวด
- ความเสี่ยงสูง: ไม่มีนโยบายที่ชัดเจน หรือเคยมีกรณีรับสินบนเกิดขึ้น

2.4 การตรวจสอบภายใน

- โรงเรียนมีระบบการตรวจสอบภายในที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภายนอกหรือไม่?
- มีการรายงานปัญหาการตรวจสอบภายในต่อคณะกรรมการหรือไม่?

การประเมินระดับความเสี่ยง:

- ความเสี่ยงต่ำ: มีการตรวจสอบภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอ
- ความเสี่ยงปานกลาง: มีการตรวจสอบแต่ไม่ได้รายงานต่อคณะกรรมการ
- ความเสี่ยงสูง: ไม่มีการตรวจสอบหรือการตรวจสอบขาดความโปร่งใส

3. การแนะนำมาตรการป้องกันและการดำเนินการหลังประเมิน

เมื่อเสร็จสิ้นการประเมินระดับความเสี่ยงในแต่ละด้าน โรงเรียนควรจัดทำแผนปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการลดความเสี่ยงดังกล่าว พร้อมทั้งเสนอแนวทางป้องกันเพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการดำเนินงานในโรงเรียนเป็นไปอย่างโปร่งใสและยุติธรรม

มาตรการป้องกันที่แนะนำ:

- **การจัดทำคู่มือการจัดซื้อจัดจ้างและงบประมาณ**: ให้โรงเรียนมีคู่มือที่ชัดเจนในการปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง พร้อมทั้งมีการตรวจสอบจากหน่วยงานอิสระ
- **การอบรมความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต**: ให้มีการอบรมครูและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต รวมถึงให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและนักเรียนในการรายงานพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง
- **การกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน**: หากมีการพบพฤติกรรมทุจริตหรือการรับสินบน ควรมีการดำเนินคดีตามกฎหมายและประกาศนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องของการต่อต้านการทุจริต

การประเมินผล:

โรงเรียนควรจัดการประชุมประจำปีเพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน รวมถึงการประเมินว่ามาตรการดังกล่าวช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้หรือไม่ ควรปรับปรุงและอัปเดตมาตรการตามสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในแต่ละปี

บทสรุป

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบนในสถานศึกษา เช่น โรงเรียนโพนเมืองประชารัฐ “ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อนุสรณ์” มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์บุคลากรของประเทศผ่านการศึกษา ดังนั้น การที่สถานศึกษาเกิดการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของการให้หรือรับสินบน ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการของโรงเรียน และต่อความเชื่อมั่นของสังคมในกระบวนการศึกษา

สินบนในสถานศึกษา ไม่เพียงแค่เป็นปัญหาทางกฎหมายเท่านั้น แต่ยังเป็นปัญหาทางจริยธรรม ซึ่งมีผลกระทบกว้างขวางในหลายด้าน ทั้งด้านคุณภาพของการจัดการศึกษา ความยุติธรรมในการบริหารงาน รวมถึงผลกระทบต่อวัฒนธรรมและค่านิยมขององค์กร การที่ครูหรือบุคลากรทางการศึกษารับสินบนทำให้เกิดการตัดสินใจที่ไม่ยุติธรรมและขาดความเป็นธรรม โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่โปร่งใส การให้สิทธิพิเศษแก่นักเรียนบางคนโดยไม่ได้พิจารณาจากความสามารถจริง หรือการตรวจสอบภายในที่ไม่เข้มงวด ล้วนเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการทุจริตได้อย่างง่ายดาย

สำหรับโรงเรียนโพนเมืองประชารัฐ “ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อนุสรณ์” ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ชนบท การทุจริตอาจไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยครั้งเท่ากับโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีงบประมาณมากกว่า แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่ควรมีมาตรการป้องกันและตรวจสอบที่ชัดเจน การรับสินบนอาจเกิดขึ้นได้ในหลายบริบท เช่น การจัดซื้อวัสดุการเรียน การก่อสร้างหรือซ่อมแซมอาคาร การเลื่อนตำแหน่งของครู หรือการจัดการกับนักเรียนที่มีปัญหาทางวินัย ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูจึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมที่โปร่งใส ยึดมั่นในจริยธรรม และไม่รับสินบน เพื่อให้การตัดสินใจทุกอย่างเกิดขึ้นด้วยความยุติธรรม

การที่โรงเรียนมี **ระบบการตรวจสอบภายในที่เข้มงวด** และมีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารงบประมาณเป็นสิ่งจำเป็น ระบบตรวจสอบที่เข้มแข็งจะช่วยลดความเสี่ยงที่ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาจะใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว การตรวจสอบควรดำเนินการอย่างโปร่งใส โดยมีการรายงานผลการตรวจสอบต่อสาธารณชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างตรงไปตรงมา หากมีความผิดปกติในกระบวนการบริหารจัดการ ควรมีการดำเนินการตามกฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดไว้ เพื่อรักษาความเชื่อถือของโรงเรียนและสร้างความมั่นใจให้แก่ชุมชนและผู้ปกครอง

การสร้าง **นโยบายป้องกันการรับสินบน** ที่ชัดเจนเป็นอีกหนึ่งมาตรการที่สำคัญ โรงเรียนควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการห้ามรับสินบนและผลประโยชน์ทับซ้อน นโยบายนี้ควรถูกเผยแพร่ให้กับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนโดยรอบทราบ เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจาก

การทุจริต นอกจากนี้ การฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน และการปฏิเสธสินบนก็เป็นสิ่งที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมในงานที่ทำ จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในการต่อสู้กับการทุจริต

วัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใสและยึดมั่นในความซื่อตรง เป็นหัวใจสำคัญในการป้องกันการทุจริต การสร้างวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับความซื่อตรง ความโปร่งใส และความยุติธรรม จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในองค์กรให้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานทางจริยธรรม การมีผู้นำโรงเรียนที่มีคุณธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครูและนักเรียนจะช่วยให้เกิดความตระหนักรู้และส่งเสริมค่านิยมที่ดีในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ การมีนโยบายที่ชัดเจนและการดำเนินงานอย่างเปิดเผยจะช่วยให้การทำงานของโรงเรียนเกิดขึ้นอย่างโปร่งใส และเป็นการยกระดับมาตรฐานการทำงานของโรงเรียน

นอกจากนี้ การ **เพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชน** ในการติดตามและตรวจสอบกระบวนการบริหารจัดการของโรงเรียนก็เป็นอีกแนวทางที่สำคัญ การเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการทำงานของโรงเรียน เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบที่มีตัวแทนจากผู้ปกครองหรือชุมชน จะช่วยเพิ่มความโปร่งใสและเสริมสร้างความมั่นใจว่าการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างยุติธรรมและปราศจากการทุจริต

การมี **กระบวนการรายงานการทุจริต** ที่ชัดเจนและเข้าถึงได้ง่ายก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม นักเรียน ครู หรือผู้ปกครองที่พบเห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ควรมีช่องทางในการรายงานที่ปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อผู้รายงาน โรงเรียนควรมีการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตผ่านช่องทางที่เป็นความลับ และดำเนินการสืบสวนอย่างเป็นกลางเพื่อรักษาความยุติธรรม

โดยสรุป การป้องกันการทุจริตและการรับสินบนในโรงเรียนไม่เพียงแค่เป็นเรื่องของการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรเท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องของการสร้างความเชื่อมั่น ความยุติธรรม และคุณภาพในการศึกษา โรงเรียนโพนเมืองประชารัฐ “ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ อนุสรณ์”ควรมีมาตรการป้องกันการทุจริตที่รัดกุมและมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการตรวจสอบภายใน การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในความโปร่งใส และการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน และชุมชน การดำเนินงานอย่างโปร่งใสจะไม่เพียงแต่ช่วยป้องกันการทุจริตเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีและได้รับความเชื่อถือจากสังคม